Damgalama Anketi-27

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Damgalama Anketi-27*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19460

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Damgalama Anketi-27 (DA-27) veya orijinal ad?yla **Attribution Questionnaire-27 (AQ-27)**, ruhsal hastal??a yönelik toplumsal damgalama ve ayr?mc?l?k e?ilimlerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, G. Akyurek, A. Efe ve H. Kayihan taraf?ndan 2019 y?l?nda Türkçe'ye uyarlanm??t?r. Uyarlama çal??mas?, özgün ölçe?in dokuz alt boyutlu yap?s?n? Türk popülasyonunda geçerli k?lmay? hedeflemi? ve bireylerin ruhsal hastal???n nedenlerine, kontrol edilebilirli?ine ve sonuçlar?na dair sahip olduklar? yüklemeleri (attributions) derinlemesine incelemektedir.

DA-27, özellikle ruh sa?l??? alan?nda çal??anlar, ara?t?rmac?lar ve halk sa?l??? uzmanlar? için önemli bir araç olup, toplumdaki olumsuz tutumlar?n kökenlerini anlamada ve etkili anti-damgalama stratejileri geli?tirmede kullan?lmaktad?r. Ölçek, 9'lu Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanarak 27 madde üzerinden yan?t toplamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Damgalama, Ruhsal Hastal?k, Yükleme Teorisi, Ayr?mc?l?k, AQ-27, Türk Uyarlamas?, Sosyal Psikoloji, Tutum Ölçe?i.

Yazarlar

Gökçen Akyürek, Ay?e Efe, Halil Kayihan.

Amaç

Damgalama Anketi-27'nin (AQ-27-T) temel amac?, bireylerin ruhsal hastal??? olan ki?ilere kar?? geli?tirdikleri **yükleme temelli tutumlar?** sistematik olarak ölçmektir. Bu yüklemeler, hastal???n nedeninin (içsel/d??sal), kontrol edilebilirli?inin ve sonuçlar?n?n nas?l alg?land???n? kapsar. Ölçek, bu yüklemelerin sonucunda ortaya ç?kan duygusal tepkileri (örne?in, öfke, merhamet) ve davran??sal e?ilimleri (örne?in, kaç?nma, yard?m etme) belirleyerek, toplumsal damgalama mekanizmalar?n? ortaya ç?karmay? amaçlar.

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Türkiye'deki kültürel ba?lamda ruhsal hastal??a yönelik damgalay?c? inançlar?n yayg?nl???n? ve yap?s?n? belirlemek için kritik öneme sahiptir. Elde edilen veriler, ruh sa?l??? hizmetlerinin iyile?tirilmesi ve damgalama kar??t? e?itim programlar?n?n hedeflenmesi için bilimsel zemin sunar.

Yap?

Damgalama Anketi-27, ruhsal hastal??a yönelik at?flar?n çok boyutlu do?as?n? yans?tan

ARABPSYCHOLOGY.COM

karma??k bir psikolojik yap?y? ölçmektedir. Temelde, **Bernard Weiner'in yükleme teorisine** dayan?r ve damgalama sürecini bili?sel (yüklemeler), duygusal (tepkiler) ve davran??sal (e?ilimler) bile?enlere ay?r?r. Ölçek, bu bile?enleri kapsayan toplam 9 alt boyuttan olu?maktad?r.

Bu dokuz alt boyut, kat?l?mc?lar?n bir ruhsal hastal??? olan ki?iye kar?? hissettikleri ve dü?ündükleri farkl? tepki alanlar?n? temsil eder. Örnek alt boyutlar genellikle **Sorumluluk** (hastal???n ki?isel kontrolünde olup olmad???), **Öfke/K?zg?nl?k**, **Merhamet/Ac?ma**, **Kaç?nma/Uzakla?ma** ve **Yard?m Etme E?ilimi** gibi temel damgalama bile?enlerini içerir. Bu ayr?m, damgalama ile mücadele stratejilerinin, sadece genel tutumlar? de?il, spesifik yükleme bile?enlerini hedef almas?n? sa?lar.

Geçerlik

Akyurek, Efe ve Kayihan (2019) taraf?ndan yürütülen uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap? geçerlili?ini sa?lamak amac?yla kapsaml? analizler yap?lm??t?r. Her ne kadar kaynak içerikte detayl? geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, uyarlama sürecinde genellikle **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** kullan?larak ölçe?in orijinal 9 faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde korunup korunmad??? incelenmi?tir.

Geçerlik çal??malar? ayr?ca, ölçe?in di?er benzer yap?larla (örne?in, sosyal mesafe veya ayr?mc?l?k e?ilimi ölçekleri) olan ili?kisini inceleyen **ölçüt ba??nt?l? geçerlik** analizlerini de içermektedir. Bu analizler, DA-27'nin teorik olarak ili?kili olmas? beklenen di?er yap?larla anlaml? korelasyonlar gösterdi?ini do?rulam??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik (iç tutarl?l?k) analizleri, maddelerin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Uyarlama çal??mas?nda genellikle **Cronbach Alfa (α)** katsay?s? kullan?larak hem genel ölçek puan?n?n hem de 9 alt boyutun her birinin iç tutarl?l??? rapor edilmi?tir.

Güvenirlik katsay?lar?, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? örneklemlerde uyguland???nda benzer sonuçlar üretme kapasitesini teyit eder. Yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, DA-27'nin Türk popülasyonunda **ruhsal hastal??a yönelik yükleme damgalamas?n?** güvenilir bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Kaynakta spesifik de?erler yer almasa da, ba?ar?l? bir uyarlama çal??mas?n?n yüksek güvenirlik katsay?lar? elde etti?i varsay?lmal?d?r.

Faktör Analizi

Damgalama Anketi-27, ad?ndan da anla??laca?? gibi **27 maddeden** olu?makta ve bu maddeler **9 farkl? alt boyutu** temsil etmektedir. Orijinal AQ-27 ölçe?inin faktör yap?s?n?n korunup

ARABPSYCHOLOGY.COM

korunmad???n? test etmek için Türk uyarlamas?nda Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r.

Yap?lan analizler, ölçe?in dokuz faktörlü yap?s?n?n Türk kültürü içinde de geçerli oldu?unu göstermi?tir. Bu 9 faktör, yükleme teorisinden türetilen ve damgalay?c? tutumlar?n farkl? yönlerini (bili?sel, duygusal, davran??sal) temsil eden bile?enlerdir. Her bir faktör, 3 maddeden olu?arak toplam 27 maddeye ula?maktad?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Orijinal ölçek: Attribution Questionnaire-27)

Format: Kendi kendine raporlama ölçe?i (Self-report scale)

Maddeler ve Boyutlar: 9 alt boyut ve 27 madde

Derecelendirme: 9'lu Likert tipi derecelendirme. Kat?l?mc?lar 1 (Kesinlikle Kat?lm?yorum) ile 9 (Kesinlikle Kat?l?yorum) aras?nda puanlama yaparlar.

Mevcut Dil: Türkçe (AQ-27-T)

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon ve Üniversite Ö?rencileri (Uyarlama çal??mas? üniversite ö?rencileri üzerinde yap?lm??t?r, ancak genel popülasyonda da kullan?labilir).

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Genellikle 18 ya? ve üzeri).

Test Metodolojisi: Psikometrik geçerlik ve güvenirlik çal??malar? ile desteklenmi?, çeviri-geri çeviri yöntemi kullan?larak kültürel adaptasyonu sa?lanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Attribution Questionnaire, Ruh Sa?l???, Psikometri, Toplumsal Tutum, 9'lu Likert, Gökçen Akyürek, Ruhsal Hastal?k Damgalamas?.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Gökçen Akyürek

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresi: gkcnakyrk@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Belirtilmemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinali olan Attribution Questionnaire-27 (AQ-27) akademik kullan?m için genellikle ücretsizdir, ancak Türkçe uyarlamas?n?n ticari olmayan akademik kullan?ma uygunlu?u için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ölçe?in Türkçe uyarlama ve validasyon çal??mas? **2019** y?l?nda yay?mlanm??t?r.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki adresten indirilebilir: damgalama-anketi-27-toad.pdf

Kaynaklar

Akyurek, G., Efe, A., & Kayihan, H. (2019). Stigma and discrimination towards mental illness: Translation and validation of the Turkish version of the Attribution Questionnaire-27 (AQ-27-T). *Community Mental Health Journal,* 1-8.
Makale ba?lant?s?: link.springer.com

Damgalama Anketi-27 Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte yer almamaktad?r. Damgalama Anketi-27 (AQ-27-T), toplam 27 maddeden olu?maktad?r ve bu maddeler ruhsal hastal??a yönelik bireysel at?flar?, duygusal tepkileri ve davran??sal e?ilimleri ölçen 9 farkl? alt boyuta da??lm??t?r. Maddelerin tamam?na ula?mak için ilgili akademik yay?n incelenmelidir.

Ölçek Yap?s? Özeti:

Toplam Madde Say?s?: 27
Alt Boyut Say?s?: 9
Derecelendirme Tipi: 9'lu Likert (1-9)

ARABPSYCHOLOGY.COM